

Arnis Cimdars
Centrālās vēlēšanu komisijas
priekšsēdētājs
2010. gada 30. jūnijā

Centrālās vēlēšanu komisijas 2009. gada publiskais pārskats

Saturs

1. Pamatinformācija:

- 1.1. iestādes juridiskais statuss un izveidošanas gads;
- 1.2. politikas jomas un darbības virzieni, par kuriem iestāde atbildīga;
- 1.3. vēlēšanu komisijas.

2. Iestādes darbības rezultāti:

- 2.1. pārskata gada galvenās prioritātes un informācija par to īstenošanu:
 - 2.1.1. 2009.gada pašvaldību vēlēšanas;
 - 2.1.2. Eiropas Parlamenta vēlēšanas;
 - 2.1.3. dalība starptautiskajās konferencēs un semināros;
 - 2.1.4. Centrālās vēlēšanu komisijas pārstāvji – starptautiskie novērotāji vēlēšanās ārvalstīs;
 - 2.1.5. pieredzes apmaiņas vizītes.
- 2.2. budžeta programmu un apakšprogrammu rezultatīvo rādītāju izpildes analīze un valsts budžeta līdzekļu izlietojuma efektivitātes izvērtējums saskaņā ar normatīvajiem aktiem par ministriju un citu centrālo valsts iestāžu programmu un apakšprogrammu rezultatīvajiem rādītājiem.

3. Budžeta informācija:

- 3.1. valsts budžeta finansējums un tā izlietojums.

4. Personāls.

5. Komunikācija ar sabiedrību:

- 5.1. pasākumi, kas veikti sabiedrības informēšanai un izglītošanai;
- 5.2. pasākumi sabiedrības viedokļa izzināšanai par apmierinātību ar valsts iestādes darba kvalitāti un to rezultāti.

6. Plāni nākamajam gadam:

- 6.1. nākamā gada prioritātes;
- 6.2. starptautiskie projekti.

1.PAMATINFORMĀCIJA

1.1. Iestādes juridiskais statuss un izveidošanas gads

Centrālā vēlēšanu komisija ir vēlēta un neatkarīga valsts institūcija, kuras pienākumos ietilpst Saeimas vēlēšanu, Eiropas Parlamenta vēlēšanu, tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un pašvaldību vēlēšanu sagatavošana un vadīšana.

Centrālās vēlēšanu komisijas darbību regulē likums "Par Centrālo vēlēšanu komisiju", kā arī Saeimas vēlēšanu likums, Eiropas Parlamenta vēlēšanu likums, Republikas pilsētas domes un novada domes vēlēšanu likums, likums "Par tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu" un Republikas pilsētu un novadu vēlēšanu komisiju un vēlēšanu iecirkņu komisiju likums.

Pirmā Centrālā vēlēšanu komisija pēc Latvijas valsts neatkarības atjaunošanas tika izveidota 1992. gada 8. decembrī.

Par Centrālās vēlēšanu komisijas dibināšanas dienu var uzskatīt arī 1922. gada 20. jūliju, kad par Centrālās vēlēšanu komisijas izveidošanu 1. Saeimas vēlēšanu vadīšanai un sarīkošanai "Valdības Vēstnesī" paziņoja tā laika parlaments - Satversmes Sapulce.

1.2. Politikas jomas un darbības virzieni, par kuriem iestāde atbildīga

Nozīmīgākie Centrālās vēlēšanu komisijas pienākumi ir:

- **nodrošināt** Saeimas vēlēšanu likuma, Eiropas Parlamenta vēlēšanu likuma, Republikas pilsētas domes un novada domes vēlēšanu likuma un likuma "Par tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu" vienveidīgu un pareizu piemērošanu un kontrolēt šo likumu precīzu izpildi;
- **informēt** un izglītēt vēlētājus un Latvijas iedzīvotājus par vēlēšanu, tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu kārtību un norisi;
- **pieņemt** lēmumus, izdot rīkojumus un izstrādāt instrukcijas vēlēšanu, tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu sagatavošanai un norisei;
- **noteikt** valsts piešķirto naudas līdzekļu sadalījumu vietējām vēlēšanu komisijām;
- **koordinēt** un vadīt vietējo vēlēšanu komisiju darbu;
- **veikt** vietējo vēlēšanu komisiju locekļu apmācību;
- **izstrādāt** priekšlikumus vēlēšanu, tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu normatīvo aktu pilnveidošanai;
- **apkopot** vēlēšanu un tautas nobalsošanas rezultātus un publicēt tos atsevišķā izdevumā;
- **izskatīt** saņemtās sūdzības par vēlēšanu, tautas nobalsošanu, likuma ierosināšanu sagatavošanu un norisi;
- **izskatīt un atcelt** citu vēlēšanu komisiju nelikumīgos lēmumus.

1.3. Centrālās vēlēšanu komisijas pienākums ir gādāt par visu vēlēšanu komisiju izveidošanu.

Latvijā ir 118 vietējās vēlēšanu komisijas – 9 republikas pilsētu vēlēšanu komisijas un 109 – novadu vēlēšanu komisijas.

Republikas pilsētu un novadu vēlēšanu komisijas ir vēlētas un patstāvīgas pašvaldību institūcijas, ko reizi četros gados pēc pašvaldību vēlēšanām ievēlē attiecīgā republikas pilsētas dome un novada dome.

Katrā vēlēšanu komisijā ir 7 līdz 15 vēlēšanu komisijas locekļi, kuri no sava vidus ievēlē komisijas priekšsēdētāju un sekretāru.

Saeimas vēlēšanās, Eiropas Parlamenta vēlēšanās, tautas nobalsošanās un likuma ierosināšanās vietējās vēlēšanu komisijas tiek finansētas no valsts budžeta, savukārt pašvaldību vēlēšanās tās finansē attiecīgā dome.

Republikas pilsētu un novadu vēlēšanu komisiju izveidošanu un darbību regulē Republikas pilsētu un novadu vēlēšanu komisiju un vēlēšanu iecirkņu komisiju likums. Tāpat vēlēšanu komisiju pienākumi noteikti arī Saeimas vēlēšanu likumā, Eiropas Parlamenta vēlēšanu likumā, Republikas pilsētas domes un novada domes vēlēšanu likumā, likumā "Par tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu" un Centrālās vēlēšanu komisijas instrukcijās.

2. IESTĀDES DARBĪBAS REZULTĀTI

2.1. 2009.gada galvenās prioritātes un informācija par to īstenošanu:

Galvenā Centrālās vēlēšanu komisijas prioritāte 2009.gadā bija Eiropas Parlamenta un republikas pilsētas domes un novada domes vēlēšanu sarīkošana un vadīšana. 2009.gada Eiropas Parlamenta un pašvaldību vēlēšanu sarīkošana vēlēšanu administratoriem kļuva par nozīmīgu izaicinājumu, jo pirmo reizi atjaunotās Latvijas vēsturē vienlaikus notika divas vēlēšanas, turklāt šo vēlēšanu sagatavošanu ietekmēja administratīvi teritoriālā reforma.

Vēlēšanu diena bija sestdiena, 2009.gada 6.jūnijs. Eiropas Parlamenta vēlēšanu tiesiskais pamats bija Eiropas Parlamenta vēlēšanu likums, bet pašvaldību vēlēšanu tiesiskais pamats – Pilsētas domes, novada domes un pagasta padomes vēlēšanu likums. Balsttiesīgo vēlēšanu uzskaitē Eiropas Parlamenta un pašvaldību vēlēšanās Latvijā tiek lietots Vēlētāju reģistrs, kas ir vienota vēlēšanu uzskaites sistēma, kurā vēlētājs jau pirms vēlēšanām tiek iekļauts noteikta vēlēšanu iecirkņa sarakstā, un tikai šajā vēlēšanu iecirknī drīkst balsot vēlēšanu dienā. Vēlētāju reģistra izveidošanas un darbības principus nosaka Vēlētāju reģistra likums.

Vēlēšanu komisijām saistošas bija Centrālās vēlēšanu komisijas instrukcijas, lēmumi un rīkojumi. Pirms Eiropas Parlamenta un pašvaldību vēlēšanām Centrālā vēlēšanu komisija izstrādāja un pieņēma divpadsmit instrukcijas. Gatavojoties vēlēšanām Centrālā vēlēšanu komisija izdeva vairākus rīkojumus, kas bija saistoši pašvaldībām un atgādināja par pašvaldību pienākumiem vēlēšanu sagatavošanā. Pirmsvēlēšanu periodā Centrālā vēlēšanu komisija organizēja divdesmit astoņus apmācību seminārus vēlēšanu komisiju un vēlēšanu iecirkņa komisiju amatpersonām. Viens no būtiskiem Centrālās vēlēšanu komisijas darbības virzieniem bija sabiedrības informēšana par vēlēšanām – vēlētāju reģistrācijas kārtību un balsošanas iespējām.

2009.gada Eiropas Parlamenta un pašvaldību vēlēšanu sarīkošanā bija iesaistītas 26 rajonu vēlēšanu komisijas, deviņas republikas pilsētu vēlēšanu komisijas, 109 novadu vēlēšanu komisijas un 951 vēlēšanu iecirkņa komisija.

2.1.1. 2009.gada pašvaldību vēlēšanas

2009.gada republikas pilsētas domes un novada domes vēlēšanas Centrālā vēlēšanu komisijas izsludināja 2009.gada 14.janvārī. Atbilstoši iedzīvotāju skaitam vēlēšanu izsludināšanas dienā Centrālā vēlēšanu komisija noteica arī pašvaldību domēs ievēlamo deputātu skaitu. Administratīvi teritoriālās reformas rezultātā, lai

nodrošinātu pašvaldību vēlēšanu norisi, līdz 2009.gada 31.janvārim 88 novados bija jāievēl jaunizveidoto novadu vēlēšanu komisijas.

Saskaņā ar administratīvi teritoriālo reformu 2009.gada pašvaldību vēlēšanās Latvijā bija 118 vēlēšanu apgabali, bija jāievēl deviņu republikas pilsētu un 109 novadu domes, kopā – 1765 pašvaldību deputāti.

Deputātu kandidātu sarakstus republikas pilsētas domes un novada domes vēlēšanām pieņēma un reģistrēja republikas pilsētu un novadu vēlēšanu komisijas. Deputātu kandidātu sarakstu iesniegšana 2009.gada 6.jūnija pašvaldību vēlēšanām notika no 2009. gada 17. līdz 27.aprīlim.

Pavisam pašvaldību vēlēšanām republikas pilsētu un novadu vēlēšanu komisijas reģistrēja 737 deputātu kandidātu sarakstus un 11 196 deputātu kandidātus. 589 kandidātu sarakstus iesniedza reģistrētas partijas un partiju apvienības, 33 kandidātu sarakstus – neregistrētas partiju apvienības, bet 115 kandidātu sarakstus – vēlētāju apvienības. Reģistrēto partiju un partiju apvienību kandidātu sarakstos bija iekļauti 9083 (81 procents) kandidāti, vēlētāju apvienību kandidātu sarakstos – 1544 (14 procenti) kandidāti, bet neregistrēto partiju apvienību kandidātu sarakstos – 569 (5 procenti) kandidāti. No visiem vēlēšanām reģistrētajiem kandidātiem 6528 (58,3 procenti) deputātu kandidāti bija vīrieši, bet 4668 (41,7 procenti) – sievietes. 7116 (63,6 procentiem) deputātu kandidātu bija augstākā izglītība, 3900 (34,8 procentiem) – vidējā izglītība, bet 180 (1,6 procentiem) – pamata izglītība. Vidējais pašvaldību vēlēšanu deputātu kandidātu vecums bija 44,4 gadi.

Tiesības kandidēt pašvaldību vēlēšanās Latvijā bija arī citu Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņiem, tomēr šī iespēja netika plaši izmantota. 2009.gada pašvaldību vēlēšanās deputātu kandidātu vidū bija tikai astoņi citu Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņi, no kuriem trīs bija Vācijas pilsoņi, divi Dānijas pilsoņi, divi Lietuvas pilsoņi un viens Zviedrijas pilsonis. Turklāt diviem Vācijas pilsoņiem vienlaikus bija arī Latvijas pilsonība.

Vēletāju sarakstos pašvaldību vēlēšanām bija reģistrēti 1 489 629 balsstiesīgie pilsoņi, no kuriem vēlēšanās piedalījās 801 348 jeb 53,8 procenti vēletāju. No visiem vēlēšanām reģistrētajiem pilsoņiem, 8637 vēletāji bija citu Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņi, kuriem 90 dienas pirms vēlēšanām bija reģistrēta dzīvesvieta Latvijā. Šo vēletāju vidū bija 3417 Lietuvas, 881 Vācijas, 864 Igaunijas, 556 Bulgārijas, 422 Polijas, 331 Lielbritānijas, 323 Zviedrijas, 310 Rumānijas, 260 Dānijas, 232 Somijas, 218 Francijas, 173 Itālijas, 123 Spānijas, 118 Nīderlandes, 112 Čehijas, 63 Austrijas, 48 Beļģijas, 44 Slovākijas, 42 Portugāles, 34 Īrijas, 28 Ungārijas, 19 Grieķijas, deviņi Slovēnijas, seši Maltas, trīs Kipras pilsoņi, kā arī viens Luksemburgas pilsonis.

Republikas pilsētas domes un novada domes vēlēšanu rezultātus apstiprināja attiecīgās republikas pilsētas vai novada vēlēšanu komisija. Lai gan pēc vēlēšanām bija vairāki mēģinājumi apstrīdēt vēlēšanu rezultātus atsevišķās pašvaldībās, nevienā gadījumā novērotie pārkāpumi vēlēšanu komisiju darbā nebija tik būtiski, lai būtu varējuši ietekmēt vēlēšanu rezultātus. Līdz ar to šīs vēlēšanas bija ievērojamas ar to, ka vēlēšanu rezultāti nebija jāatceļ nevienā pašvaldībā un nevienā vēlēšanu iecirknī.

2.1.2. Eiropas Parlamenta vēlēšanas

Eiropas Parlamenta vēlēšanās Latvija bija viens vēlēšanu apgabals, no kura Eiropas Parlamentā bija jāievēl astoņi deputāti.

Deputātu kandidātu sarakstus Eiropas Parlamenta vēlēšanām pieņēma un reģistrēja Centrālā vēlēšanu komisija. Kandidātu sarakstu iesniegšana notika no

2009.gada 18.marta līdz 2.aprīlim. Tiesības iesniegt kandidātu sarakstus bija likumā noteiktajā kārtībā reģistrētajām partijām un partiju apvienībām. Viena nosaukuma kandidātu sarakstā partija vai partiju apvienība drīkstēja iekļaut līdz 16 deputātu kandidātiem, kas bija divreiz vairāk nekā no Latvijas Eiropas Parlamentā ievēlamo deputātu skaits. Noteiktajā termiņā kandidātu sarakstus Eiropas Parlamenta vēlēšanām iesniedza 17 partijas un partiju apvienības. Kandidātu sarakstos bija pieteikti 186 deputātu kandidāti.

Reģistrētos kandidātu sarakstus Centrālā vēlēšanu komisija nosūtīja pārbaudei Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei un Iekšlietu ministrijas Informācijas centram. Visi vēlēšanām reģistrētie deputātu kandidāti atbilda vēlēšanu nosacījumiem, un neviens kandidāts no sarakstiem nebija jāsvītiro.

Vidējais deputātu kandidātu vecums bija 43,6 gadi. Divas trešdaļas jeb 120 (64,5 procenti) kandidātu bija vīrieši, bet 66 (35,5 procenti) – sievietes. 159 (85,5 procentiem) kandidātu bija augstākā izglītība, bet 27 (14,5 procentiem) – vidējā izglītība.

Vēlētāju sarakstos 2009.gada Eiropas Parlamenta vēlēšanās bija reģistrēti 1 484 781 balsstiesīgs pilsonis, no kuriem vēlēšanās piedalījās 797 219 jeb 53,69 procenti vēlētāju.

Balsstiesības Eiropas Parlamenta vēlēšanās Latvijā bija arī citu Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņiem, kuri uzturējās Latvijā. Iespēju reģistrēties vēlēšanām Latvijā izmantoja 249 citu Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņi no 18 valstīm. No tiem 79 bija Lietuvas pilsoņi, 57 Vācijas pilsoņi, 28 Igaunijas pilsoņi, 20 Lielbritānijas pilsoņi, 14 Polijas pilsoņi, deviņi Dānijas pilsoņi, deviņi Itālijas pilsoņi, astoņi Nīderlandes, seši Zviedrijas, četri Spānijas, trīs Bulgārijas, trīs Francijas, trīs Somijas, divi Austrijas pilsoņi, kā arī pa vienam Čehijas, Īrijas, Portugāles un Rumānijas pilsonim.

Tāpat kā citu Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņiem bija tiesības piedalīties Eiropas Parlamenta vēlēšanās Latvijā, Latvijas pilsoņiem, kuri uzturējās kādā no Eiropas Savienības dalībvalstīm, bija tiesības balsot šajā dalībvalstī. Saskaņā ar vēlēšanu nosacījumiem, kas kopīgi visām Eiropas Savienības dalībvalstīm, lai nodrošinātu principu „viens vēlētājs – viena balss”, Latvijas pilsoņi, kuri pieteicās balsot kādā citā Eiropas Savienības dalībvalstī, bija jāsvītiro no vēlētāju sarakstiem Latvijā. 2009.gada Eiropas Parlamenta vēlēšanās Centrālā vēlēšanu komisija no Latvijas vēlētāju sarakstiem izsvītvoja 1587 Latvijas pilsoņus.

Eiropas Parlamenta vēlēšanu rezultātus Centrālā vēlēšanu komisija apstiprināja 2009.gada 18.jūnijā. No 17 deputātu kandidātu sarakstiem, kas piedalījās vēlēšanās, pārstāvniecību Eiropas Parlamentā ieguva seši saraksti. Eiropas Parlamenta vēlēšanās Latvijā netika novēroti tādi pārkāpumi, kas būtu varējuši ietekmēt vēlēšanu rezultātu, un vēlēšanu rezultāti netika apstrīdēti.

2.1.3. Dalība starptautiskajās konferencēs un semināros

2009. gada 13. martā notika Eiropas valstu vēlēšanu administratoru asociācijas (ACEEEO) Izpildpadome sēde Sofijā, Bulgārijā. Tajā piedalījās arī Latvijas Centrālās vēlēšanu komisijas priekšsēdētājs Arnis Cimdars, kurš ir šīs asociācijas Izpildkomitejas loceklis kopš 2000. gada. Sēdē tika apstiprināta atskaite par ACEEEO darbību no 2008. gada septembra līdz 2009. gada martam un pieņemts asociācijas darba plāns 2009. gadam. Tika apspriesta ACEEEO īstenoto projektu attīstība par vēlēšanu gaitas socioloģisko nodrošinājumu un precīzajiem vēlētāju sarakstiem pārejas demokrātijās, Starptautiskās vēlēšanu dienas pasākumi, kā arī ACEEEO

ikgadējās 18. konferences sagatavošanas jautājumi u.c. A. Cimdars informēja Izpildpadomes locekļus par Starptautiskās vēlēšanu dienas norisi Latvijā.

2009. gada 2. un 3. jūlijā Centrālās vēlēšanu komisijas pārstāvji piedalījās Eiropas Parlamenta vēlēšanu izvērtēšanas seminārā Budapeštā, Ungārijā, ko organizēja ACEEEO sadarbībā ar Ungārijas Centrālo vēlēšanu komisiju. Semināra otrajā sesijā Centrālās vēlēšanu komisijas priekšsēdētājs A. Cimdars uzstājās ar ziņojumu par galvenajiem secinājumiem pēc Eiropas Parlamenta vēlēšanām Latvijā, informējot semināra dalībniekus par problēmām, ar kurām nākas sastapties, un piedāvājot iespējamus risinājumus šo problēmu novēršanai. Viņš uzsvēra nepieciešamību reformēt personu datu apmaiņas sistēmu Eiropas Padomes Direktīvas 93/109/EC ietvaros, kas attiecas uz ES pilsoņiem, kuri piedalās Eiropas Parlamenta vēlēšanās citā valstī, nevis tajā, kuras pilsoņi viņi ir.

2009. gada 16. un 17. jūlijā Vīnē, Austrijā Latvijas Centrālās vēlēšanu komisijas priekšsēdētājs A. Cimdars piedalījās Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (EDSO) prezidējošās valsts Grieķijas rīkotajā ekspertu seminārā par vēlēšanu administrēšanas institūciju lomu vēlēšanu likumdošanas un prakses pilnveidošanā, kā arī pēcvēlēšanu pasākumu īstenošanā un vēlēšanu integritātes nodrošināšanā. A. Cimdars sniedza savu redzējumu par grūtībām, ar kādām sastopas vēlēšanu administratori, balansējot starp dažādām politiskajām interesēm. Viņš identificēja vairākus problēmu lokus un norādīja, ka vēlēšanu un politisko konkurentu uzticēšanās vēlēšanu procesam visvairāk sekmē atbildības jomu sadalījums, precīzi izstrādāta likumdošana un Centrālās vēlēšanu komisijas darbības caurskatāmība.

No 2009. gada 3. līdz 5. septembrim Erevānā, Armēnijā notika ACEEEO 18. ikgadējā konferencē, kas tika veltīta vēlēšanu tiesību juridiskās aizsardzības jautājumiem. Latvijas Centrālo vēlēšanu komisiju konferencē pārstāvēja tās priekšsēdētājs A. Cimdars. Konferences pirmajā plenārsesijā viņš uzstājās ar referātu par Latvijas pieredzi tiesas lēmumu pieņemšanā vēlēšanu rezultātu apstrīdēšanas lietās, kā arī bija otrās plenārsesijas priekšsēdētājs. A. Cimdara ziņojums ir publicēts interneta adresē http://www.aceeeo.org/images/Cimdars_presentation%281%29.pdf.

2009. gada 2. un 3. novembrī Kišiņevā, Moldovā Latvijas Centrālās vēlēšanu komisijas priekšsēdētājs A. Cimdars piedalījās starptautiskajā konferencē par parlamenta vēlēšanām, ko ar ANO Attīstības programmas, Starptautiskā vēlēšanu sistēmu fonda (IFES) un Eiropas Padomes atbalstu organizēja Moldovas Centrālā vēlēšanu komisija. Konferencē A. Cimdars uzstājās ar referātu par pretrunām vēlēšanu administrēšanas sistēmā un vēlēšanu administratoru apmācības nozīmi, nodrošinot apmācību gan vietējā līmenī, gan izmantojot starptautisko pieredzi.

Pēc Eiropas Padomes Venēcijas komisijas uzaicinājuma Centrālās vēlēšanu komisijas priekšsēdētājs A. Cimdars 2009. gada 30. novembrī un 1. decembrī piedalījās Eiropas vēlēšanu administratoru 6. konferencē “Līdzdalības paaugstināšana vēlēšanās” Hāgā, Nīderlandē. Tajā viņš bija priekšsēdētājs un galvenais referents trešajā plenārsēdē, kas tika veltīta balsstiesību atņemšanas kritēriju un prakses jautājumiem.

2.1.4. Centrālās vēlēšanu komisijas pārstāvji – starptautiskie novērotāji vēlēšanās ārvalstīs

No 2009. gada 16. līdz 18. maijam Latvijas Centrālās vēlēšanu komisijas pārstāvis piedalījās Lietuvas Republikas prezidenta vēlēšanu novērošanā. Tika novērota vēlēšanu gaita Viļņas un Druskininku pilsētās, kā arī vēlēšanu rezultātu apkopošana Lietuvas Centrālās vēlēšanu komisijas birojā.

Pēc Igaunijas Valsts vēlēšanu komisijas uzaicinājuma Latvijas Centrālās vēlēšanu komisijas priekšsēdētājs A. Cimdars un loceklis R. Olehno piedalījās pašvaldību vēlēšanu novērošanā Igaunijas Republikā, kas notika 2009. gada 18. oktobrī. Vizītes laikā Igaunijā Latvijas Centrālās vēlēšanu komisijas pārstāvjiem notika tikšanās ar Pērnavas apgabala vēlēšanu komisiju, kur tika runāts par Igaunijas vēlēšanu reģistrācijas sistēmu un dažādu līmeņu vēlēšanu komisiju savstarpējām attiecībām. Latvijas Centrālās vēlēšanu komisijas pārstāvji piedalījās vēlēšanu novērošanā Tallinas pilsētas vēlēšanu iecirkņos, kā arī preses brīfingā par elektroniskās balsošanas politiskajiem, juridiskajiem un tehniskajiem aspektiem.

2.1.5. Pieredzes apmaiņas vizītes

Atsaucoties ASV nevalstiskās organizācijas *Creative Associates International, Inc*, kas ir Starptautiskās Vēlēšanu izglītības padomes (*International Electoras Education Council*, IEEC) dalībniece, sadarbības aicinājumam Starptautiskā vēlēšanu administrēšanas prakses projekta īstenošanā, Centrālā vēlēšanu komisija no 2009. gada 1. līdz 7. martam organizēja praksi diviem šī projekta dalībniekiem no Irānas. Praktikanti pētīja plašu tēmu loku: valsts struktūras nacionālajā un vietējā līmenī, Centrālās vēlēšanu komisijas struktūru un funkcijas, politisko partiju lomu un tendences, vēlēšanu tehnoloģijas, vēlēšanu strīdu risināšanas praksi, mediju iespējas un atbildību u.c. Prakses programma ietvēra tikšanās ar Centrālās vēlēšanu komisijas priekšsēdētāju, Saeimas priekšsēdētāja vietnieku, LR Ārlietu ministrijas, Nacionālās radio un televīzijas padomes, Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja un Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes, kā arī politisko partiju pārstāvjiem, vēlēšanu tiesību un sabiedriskās domas pētniekiem.

2009. gada 2. martā tika parakstīts arī Vienošanās memorands starp Latvijas Centrālo vēlēšanu komisiju un *Creative Associates International, Inc* par sadarbību Vēlēšanu administrēšanas prakses programmas īstenošanā un citos Starptautiskās Vēlēšanu izglītības padomes (IEEC) projektos. Pamatojoties uz šo memorandu, 2009. gada 2. septembrī notika Centrālās vēlēšanu komisijas priekšsēdētāja A. Cimdara tikšanās ar Starptautiskās vēlēšanu administrēšanas prakses programmas dalībniekiem no Turcijas un Irānas, kuras laikā viņš iepazīstināja praktikantus ar Latvijas vēlēšanu sistēmu un atbildēja uz viņu jautājumiem. Tikšanās notika Erevānā, Armēnijā, kur A. Cimdars piedalījās ACEEEO 18. ikgadējā konferencē.

Pēc LR Ārlietu ministrijas lūguma 2009. gada 23. aprīlī Centrālās vēlēšanu komisijas priekšsēdētājs tikās ar Baltkrievijas neatkarīgajiem vēlēšanu novērotājiem, kuru mācību vizīti Latvijā organizēja ASV Nacionālais demokrātijas institūts (*National Democratic Institute*, NDI) sadarbībā ar Latvijas Universitātes Sociālo un politisko pētījumu institūtu.

No 2009. gada 3. līdz 8. jūnijam Latvijā pieredzes apmaiņas vizītē uzturējās Azerbaidžānas, Baltkrievijas un Gruzijas Centrālo vēlēšanu komisiju pārstāvji, kuri uz Latviju tika aicināti kā starptautiskie novērotāji 2009. gada 6. jūnija Eiropas Parlamenta un pašvaldību vēlēšanās.

Nemot vērā, ka Gruzija ir viena no Latvijas attīstības sadarbības politikas prioritārajām valstīm, Latvijas Centrālās vēlēšanu komisija turpināja konsultāciju sniegšanu un pieredzes apmaiņu ar Gruzijas valsts un nevalstisko organizāciju pārstāvjiem, kuri piedalās vēlēšanu procesa attīstībā šajā valstī. 2009. gada 23. oktobrī A. Cimdars tikās ar Gruzijas nevalstiskās organizācijas *New Generation - New Initiative* priekšsēdētāju Konstantīnu Ionatamišvili, bet 2009. gada 17. decembrī – ar

Gruzijas iekšlietu sistēmas darbiniekiem, kuri bija ieradušies Latvijā pieredzes apmaiņas vizītē.

2.2. Budžeta programmu un apakšprogrammu rezultātīvo rādītāju izpildes analīze un valsts budžeta līdzekļu izlietojuma efektivitātes izvērtējums saskaņā ar normatīvajiem aktiem par ministriju un citu centrālo valsts iestāžu programmu un apakšprogrammu rezultatīvajiem rādītājiem

Rezultatīvo rādītāju nosaukums	Pārskata perioda plāns	Faktiski pārskata periodā
Budžeta programma 01 „Vispārējā vadība”		
Iestāžu skaits	1	1
Štata vienību skaits	19	18

3. BUDŽETA INFORMĀCIJA

Centrālās vēlēšanu komisijas finansējums funkciju īstenošanai tiek veidots no valsts pamatbudžeta līdzekļiem. 2009. gadā Centrālās vēlēšanu komisijas pamatfunkciju izpildi nodrošināja budžeta programma „Vispārējā vadība”. No valsts budžeta šai programmai tika piešķirta dotācija 272 200 Ls apmērā. No šiem līdzekļiem tika izlietoti 248 123 Ls. Budžeta programmai „Pašvaldību vēlēšanas” tika piešķirta dotācija 151 563 Ls apmērā. No šiem līdzekļiem tika izlietoti 99 713 Ls. Budžeta programmai „Eiropas Parlamenta vēlēšanas” tika piešķirta dotācija 2 344 630 Ls. No šiem līdzekļiem tika izlietoti 1 987 739 Ls.

Pārskata gada sākumā Centrālajai vēlēšanu komisijai bija 513 021 Ls atlikums no 2008. gadā Ministru kabineta piešķirtajiem privatizācijas līdzekļiem tautas nobalsošanu nodrošināšanai. Pēc maksājumu 248 Ls apmērā veikšanas atlikušie 512 773 Ls saskaņā ar Ministru kabineta 2009. gada 31. marta rīkojumiem Nr. 216, 217 un 218 tika pārskaitīti VAS „Privatizācijas aģentūra”.

Saskaņā ar Publisko iepirkumu likumu Centrālās vēlēšanu komisijas veiktajiem darījumiem 2009. gadā tika organizēti valsts pasūtījumi, tajā skaitā, viens atklāts konkurss, divas cenu aptaujas, sniegti septiņi rezultātu paziņojumi un informatīvie paziņojumi par iepirkumiem, kas veikti saskaņā ar Publisko iepirkumu likuma 8. panta devīto daļu un divi paziņojumi par iepirkumiem, kas veikti saskaņā ar Publisko iepirkumu likuma 8^{1.} pantu. Kopumā 2009. gadā noslēgti 47 sadarbības līgumi.

Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums 2009. gadā (latos)

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	2008. gadā (faktiskā izpilde)*	Apstiprināts likumā 2009. gadā	Faktiskā izpilde 2009. gadā*
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	5 519 632	2 768 393	2 768 393
	t.sk. dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	359 198	2 768 393	2 768 393
	t.sk. transferti no Finanšu ministrijas apakšprogrammas	958 180		

	„Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem” uz valsts pamatbudžetu			
	t.sk. ieņēmumi no privatizācijas	4 202 254		- 512 773
2.	Izdevumi (kopā)	5 117 127	2 768 393	2 335 823
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	5 099 946	2 766 393	2 333 823
2.1.1.	Subsīdijas un dotācijas, t.sk. iemaksas starptautiskajās organizācijās	773	774	773
2.1.2.	Pārējie uzturēšanas izdevumi	5 099 173	2 765 619	2 333 050
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	17 181	2 000	2000
	Atlikums gada beigās – piešķirtie privatizācijas līdzekļi	513 021		0

* - noteikts saskaņā ar naudas plūsmas principu

4. PERSONĀLS

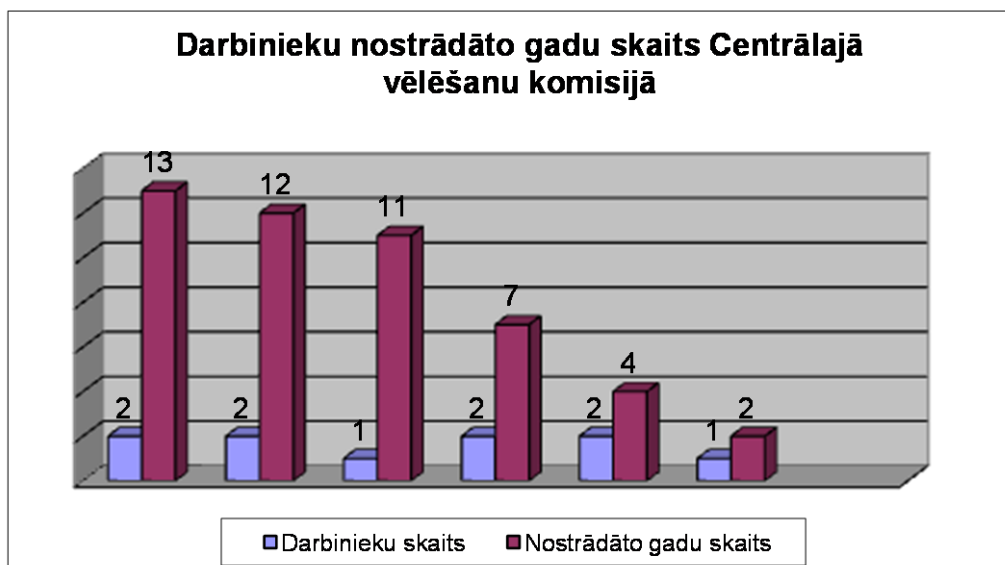
Centrālās vēlēšanu komisijas sastāvā ir deviņi locekļi, no kuriem priekšsēdētāju un septiņus locekļus ievēlē Saeima, bet vienu locekli no tiesnešu vidus-Augstākā tiesa savā plēnumā. Centrālās vēlēšanu komisijas pilnvaru termiņš ir četri gadi, un kārtējam Centrālās vēlēšanu komisijas vēlēšanām jānotiek ne vēlāk kā sešu mēnešu laikā pēc jaunās Saeimas sanāksšanas.

Pirmajā sēdē Centrālā vēlēšanu komisija no sava vidus ievēlē priekšsēdētāja vietnieku un sekretāru. Priekšsēdētājs, priekšsēdētāja vietnieks un sekretārs Centrālajā vēlēšanu komisijā strādā pastāvīgi. Pārējie komisijas locekļi savu pienākumu pildīšanas laikā tiek atbrīvoti no tiešajiem pienākumiem savā darba vietā.

Centrālās vēlēšanu komisijas darbību 2009. gadā nodrošināja 10 pastāvīgi strādājoši darbinieki:

Amata vietu skaits	Amata nosaukums
1	finanšu nodaļas vadītājs
1	informācijas nodaļas vadītājs
1	vecākais grāmatvedis - ekonomists
1	lietvedības nodaļas vadītājs
1	juriskonsults
1	vecākais speciālists sadarbībai ar ārvalstu vēlēšanu institūcijām
1	vecākā lietvede
3	informācijas tehnoloģiju speciālists

Centrālās vēlēšanu komisijas organizatorisko un tehnisko apkalpošanu Eiropas Parlamenta vēlēšanās un pašvaldību vēlēšanās nodrošināja Centrālās vēlēšanu komisijas sekretariāts, kura sastāvā ietilpa 20 līgumdarbinieki.

5. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

5.1. Pasākumi, kas veikti sabiedrības informēšanai un izglītošanai

Sabiedrības informēšanas pasākumus Centrālā vēlēšanu komisija īsteno saskaņā ar likuma „Par Centrālo vēlēšanu komisiju” 6.panta 7.² daļu, kas nosaka, ka viens no Centrālās vēlēšanu komisijas pienākumiem ir sabiedrības informēšana par vēlēšanu, tautas nobalsošanas un likumu ierosināšanas kārtību.

2009.gadā galvenās Centrālās vēlēšanu komisijas prioritātes darbā ar sabiedrību bija:

- 1) sabiedrisko attiecību un reklāmas aktivitāšu īstenošana, sagatavojot 2009. gada Eiropas Parlamenta un pašvaldību vēlēšanas;
- 2) sabiedrības informēšana par 2009.gada Eiropas Parlamenta un pašvaldību vēlēšanām;
- 3) sabiedrisko attiecību un reklāmas aktivitāšu koncepcijas izstrāde 2010.gada 10.Saeimas vēlēšanām.

2009.gadā Centrālās vēlēšanu komisijas Informācijas nodaļa sagatavoja un plašsaziņas līdzekļiem izsūtīja 54 preses relīzes jeb ziņas par nozīmīgākajiem Centrālās vēlēšanu komisijas lēmumiem, Eiropas Parlamenta un pašvaldību vēlēšanu nosacījumiem, vēlēšanu rezultātiem, kā arī citiem notikumiem, kas saistīti ar Centrālās vēlēšanu komisijas darbu.

2009.gadā Centrālās vēlēšanu komisijas Informācijas nodaļa organizēja vairākas preses konferences par Eiropas Parlamenta un pašvaldību vēlēšanu kārtību. Tāpat kā iepriekš plašsaziņas līdzekļu pārstāvjiem bija iespēja piedalīties Centrālās vēlēšanu komisijas sēdēs. 2009.gadā plašsaziņas līdzekļu pārstāvji varēja sekot līdzi lēmumu pieņemšanai 15 Centrālās vēlēšanu komisijas sēdēs un piedalīties piecās preses konferencēs. Četras preses konferences Centrālā vēlēšanu komisija rīkoja sadarbībā ar Eiropas Parlamenta Informācijas biroju Latvijā. Līdz ar to šajās preses konferencēs plašsaziņas līdzekļu pārstāvjiem bija iespēja uzzināt ne tikai par Centrālās vēlēšanu komisijas paveikto vēlēšanu sarīkošanā, vēlēšanu norisi un rezultātiem, bet arī par Eiropas Parlamenta Informācijas biroja Latvijā aktivitātēm vēlēšanu līdzdalības veicināšanā un Eiropas Parlamenta nozīmi. No 2009.gada 2. līdz 8.jūnijam sadarbībā ar Eiropas Parlamenta Informācijas biroju Latvijā Centrālā vēlēšanu komisija piedalījās arī Eiropas Parlamenta un pašvaldību vēlēšanu preses centra darba nodrošināšanā. Preses centrs bija izvietots Eiropas Parlamenta Informācijas biroja Latvijā telpās Rīgā, Aspazijas bulvārī 28.

Centrālās vēlēšanu komisijas un plašsaziņas līdzekļu sadarbības rezultātā Latvijas nacionālajos un reģionālajos preses izdevumos un interneta portālos tika publicēti vairāk nekā 300 rakstu par Centrālās vēlēšanu komisijas darbu. Tāpat 2009.gadā Centrālā vēlēšanu komisija pieminēta turpat 300 ziņu aģentūru LETA un BNS publikācijās, kā arī Centrālās vēlēšanu komisijas vadība un speciālisti snieguši vairāk nekā 50 intervijas televīzijas un radio ziņu pārraidēm.

Papildus darbam ar plašsaziņas līdzekļiem Centrālā vēlēšanu komisija 2009.gadā īstenoja arī citus pasākumus sabiedrības informēšanai un izglītošanai. Visa gada garumā ar aktuālāko informāciju tika papildināta Centrālās vēlēšanu komisijas interneta mājas lapa www.cvk.lv. Tajā tika ievietoti gan Centrālās vēlēšanu komisijas izdotie normatīvie dokumenti – Centrālās vēlēšanu komisijas instrukcijas un lēmumi, gan ievietota visplašākā informācija par vēlēšanu kārtību – vēlēšanu iecirkņu saraksts un darba laiki, informācija vēlētajiem, dažādu veidlapu paraugi. Mājas lapā bija pieejami arī Eiropas Parlamenta un pašvaldību vēlēšanām reģistrētie deputātu kandidātu saraksti, priekšvēlēšanu programmas un ziņas par kandidātiem, kā arī šajās vēlēšanās īpaši nozīmīgā informācija par vēlēšanu reģistrācijas kārtību, jo atšķirībā no Saeimas vēlēšanām un tautas nobalsošanas Eiropas Parlamenta un pašvaldību vēlēšanās vēlēšanu uzskaitē tiek lietots vēlēšanu reģistrs, un katrs vēlētais drīkst balsot tikai noteiktā vēlēšanu iecirknī. Vēlēšanu laikā Centrālās vēlēšanu komisijas interneta mājas lapā tika publicēti un bija pieejami arī 2009.gada Eiropas Parlamenta un pašvaldību vēlēšanu rezultāti, kā arī ziņas par vēlēšanu līdzdalību.

Lai informētu par vēlēšanu reģistrācijas kārtību un balsošanas iespējām, Centrālā vēlēšanu komisija sadarbībā ar reklāmas aģentūru „!Mooz” 2009.gadā izgatavoja piecus reklāmas klipus televīzijai, vienu radio džinglu, divus reklāmas materiālus publicēšanai internetā, plakātu izvietojšanai vēlēšanu iecirkņos, kā arī informatīvo lapu vēlētajiem, kuri veselības stāvokļa dēļ nevar balsot vēlēšanu iecirknī. Papildus Centrālā vēlēšanu komisija izgatavoja arī plakātu par kārtību, kādā izdarāmas atzīmes vēlēšanu zīmēs, un plakātu, kas informēja par vēlēšanu dienu un vēlēšanu iecirkņu darba laikiem. Ievērojamu atbalstu vēlēšanu informēšanā sniedza Latvijas televīzija, „Latvijas Neatkarīgā Televīzija”, TV3, TV5 un Latvijas Radio.

Latvijas televīzija Centrālās vēlēšanu komisijas informatīvos klipus pārraidīja bez maksas, savukārt komerctelevīzijas un Latvijas Radio piemēroja ievērojamas atlaides.

Sadarbībā ar laikrakstu „Latvijas Vēstnesis” Centrālā vēlēšanu komisija sagatavoja informatīvo materiālu par Eiropas Parlamenta vēlēšanām reģistrētajiem deputātu kandidātu sarakstiem, priekšvēlēšanu programmām un ziņām par kandidātiem. Šis izdevums bija pieejams vēlēšanu iecirkņos, kā arī tika nogādāts vēlētajiem ieslodzījuma vietās. Informāciju par balsošanas kārtību Eiropas Parlamenta un pašvaldību vēlēšanās Centrālā vēlēšanu komisija publicēja arī laikrakstā „Latvijas Avīze”.

Gatavojoties vēlēšanām, tika īstenoti arī vairāki projekti vēlētajiem ar īpašām vajadzībām. 2009.gadā pirmo reizi Centrālās vēlēšanu komisijas interneta mājas lapā tika ieviesta sadaļa „Viegli lasīt”, kurā svarīgākā informācija par Eiropas Parlamenta un pašvaldību vēlēšanu kārtību tika pārtulkota vieglajā valodā, tādējādi padarot šo informāciju pieejamu vēlētajiem ar uztveres problēmām. Sadarbojoties ar Latvijas Nedzirdīgo savienības Zīmju valodas centru Eiropas Parlamenta vēlēšanām reģistrētie deputātu kandidātu saraksti un priekšvēlēšanu programmas tika pārtulkotas latviešu nedzirdīgo zīmju valodā. Tulkojumi tika ievietoti Centrālās vēlēšanu komisijas interneta mājas lapā un bija pieejami visiem interesentiem. Eiropas Parlamenta vēlēšanām reģistrētie deputātu kandidātu saraksti un priekšvēlēšanu programmas tika ieskaņotas arī audio formātā. Šī informācija bija pieejama Centrālās vēlēšanu komisijas interneta mājas lapā, Latvijas Neredzīgo biedrības teritoriālajās nodaļās un Latvijas neredzīgo bibliotēkā.

Ar mērķi informēt vēlētajus par Eiropas Parlamenta un pašvaldību vēlēšanu kārtību un sniegt ziņas no Vēlētāju reģistra no 2009.gada 12.marta līdz 8.jūnijam darbojās Centrālās vēlēšanu komisijas uzzīņu tālrunis. Šo pakalpojumu Centrālā vēlēšanu komisija nodrošināja sadarbībā ar SIA „Lattelecom BPO”. Tālruņa darbības laikā uz to tika saņemti 28 470 zvani. Visbiežāk zvanītāji uzdeva jautājumus par vēlētāju reģistrācijas kārtību, vēlējās uzzināt, kurā vēlēšanu iecirknī viņi ir reģistrēti vēlēšanām, kā arī interesējās par iespējām mainīt vēlēšanu iecirkni. Nedēļu pirms vēlēšanām un vēlēšanu dienā SIA „Lattelecom BPO” vēlētajiem piedāvāja arī iespēju ar mobilā tālruņa īsziņas starpniecību noskaidrot, kurā vēlēšanu iecirknī jābalso.

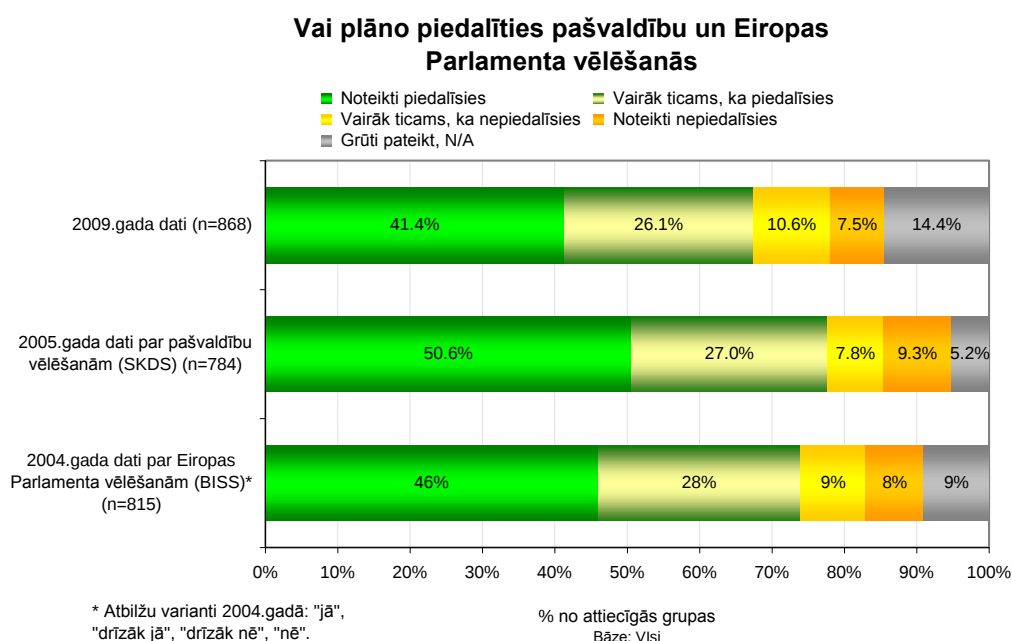
Papildus šīm aktivitātēm 2009.gadā Centrālās vēlēšanu komisijas Informācijas nodaļas speciālisti palīdzēja sagatavot un nodrošināt arī vairākus apmācību seminārus. Pirms vēlēšanām Centrālā vēlēšanu komisija organizēja semināru deputātu kandidātu sarakstu iesniedzējiem, kurā iepazīstināja ar deputātu kandidātu sarakstu sagatavošanas un iesniegšanas kārtību Eiropas Parlamenta un pašvaldību vēlēšanās. Tāpat pirmsvēlēšanu periodā tika sarīkoti arī apmācību semināri rajonu, republikas pilsētu, novadu vēlēšanu komisiju un vēlēšanu iecirkņu komisiju amatpersonām. Semināri notika gan Rīgā un Jūrmalā, gan divdesmit sešu rajonu centros. Semināros ar pašvaldību vēlēšanu komisiju un vēlēšanu iecirkņu komisiju vadītājiem tika pārrunātas gan prasības deputātu kandidātu sarakstu iesniegšanai pašvaldību vēlēšanās, jo šajās vēlēšanās deputātu kandidātu sarakstus pieņem un reģistrē tieši pašvaldību vēlēšanu komisijas, gan vēlēšanu komisiju pienākumi vēlēšanu dienā, vēlēšanu iecirkņa darba organizācija un balsu skaitīšanas nosacījumi.

5.2. Pasākumi sabiedrības viedokļa izzināšanai par apmierinātību ar valsts iestādes darba kvalitāti un to rezultāti

2009.gadā sabiedrības viedokļa izzināšanai Centrālā vēlēšanu komisija īstenoja divus pētījumus. 2009.gada janvārī sadarbībā ar pētījumu firmu

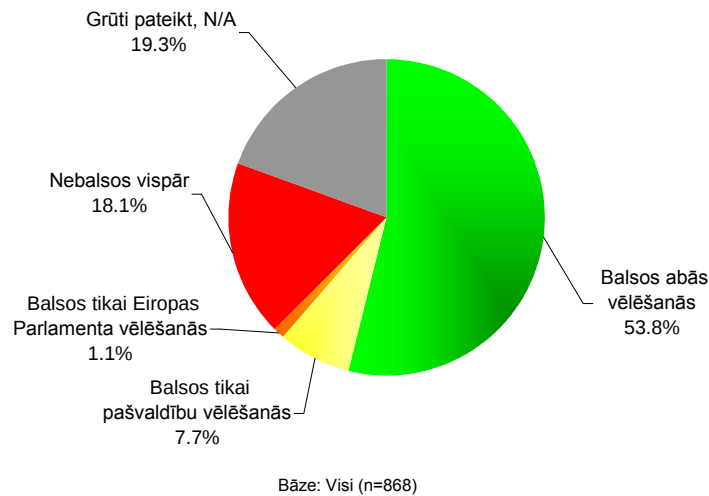
„DataServiss” tika īstenots pētījums, lai apzinātu vēlētāju attieksmi un informētību par dažādiem Eiropas Parlamenta un pašvaldību vēlēšanu kārtības aspektiem, tai skaitā, par vēlētāju reģistrācijas kārtību Eiropas Parlamenta un pašvaldību vēlēšanās. Savukārt 2009.gada augustā sadarbībā ar tirgus un sabiedriskās domas pētījumu centru „SKDS” tika veikts pētījums ar mērķi noskaidrot līdzdalību vēlēšanās ietekmējošos faktoros.

2009.gada janvāra pētījums atklāja, ka noteikti piedalīties Eiropas Parlamenta un pašvaldību vēlēšanās plānoja 41 procents aptaujāto. Vēl 26 procenti aptaujāto norādīja, ka vairāk ticams, ka vēlēšanās piedalīsies. To, ka vēlēšanās nepiedalīsies vai vairāk ticams, ka nepiedalīsies, atzina 18 procenti aptaujāto, bet 14 procentiem aptaujāto nebija viedokļa šajā jautājumā. Salīdzinot šos datus ar līdzīgiem pētījumiem 2005. un 2004.gadā, jāsecina, ka vēlētāju ieinteresētība piedalīties vēlēšanās bija mazinājusies.

Tajā pašā laikā pētījums atklāja, ja vēlētāji bija izvēlējušies piedalīties vēlēšanās, tad visdrīzāk viņi piedalīsies gan Eiropas Parlamenta, gan pašvaldību vēlēšanās. To, ka piedalīsies tikai pašvaldību vēlēšanās atzina 8 procenti aptaujāto, bet to, ka tikai Eiropas Parlamenta vēlēšanās – viens procents aptaujāto.

Vai piedalīsies pašvaldību un Eiropas parlamenta vēlēšanās

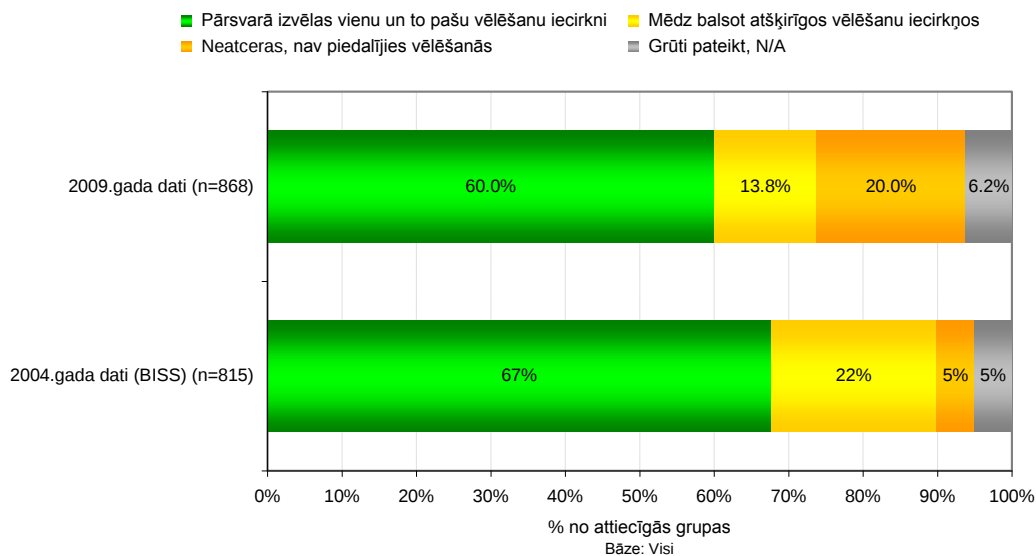

Pētījumā iegūtās atbildes liecināja, ka biežāk nekā citi vēlēšanās plānoja piedalīties vēlētāji ar augstāku izglītības līmeni, gados veci cilvēki un cilvēki ar vidējiem ienākumiem. Daudz retāk vēlmi piedalīties vēlēšanās izteica bezdarbnieki un vēlētāji, kuri studē vai mācās. Arī neizlēmīgo vēlētāju vidū biežāk bija gados jauni cilvēki un studenti.

Pētījuma rezultāti arī atklāja, ka deklarētajā dzīvesvietā dzīvo 80 procenti vēlētāju, bet piektajai daļai jeb 18 procentiem vēlētāju faktiskā un deklarētā dzīvesvieta atšķiras. Biežāk reģistrētajā dzīvesvietā nedzīvo vēlētāji vecumā no 18 līdz 34 gadiem un bezdarbnieki.

Atbildot uz jautājumu, kuru vēlēšanu iecirkni parasti izvēlas balsojot, divas trešdaļas jeb 60 procenti respondentu norādīja, ka parasti vēlēšanās vai tautas nobalsošanās balso vienā un tajā pašā vēlēšanu iecirknī. 13 procenti respondentu atzina, ka mēdz balsot atšķirīgos vēlēšanu iecirkņos, bet 26 procenti aptaujāto neatcerējās, kur balso vai arī vispār nepiedalās vēlēšanās.

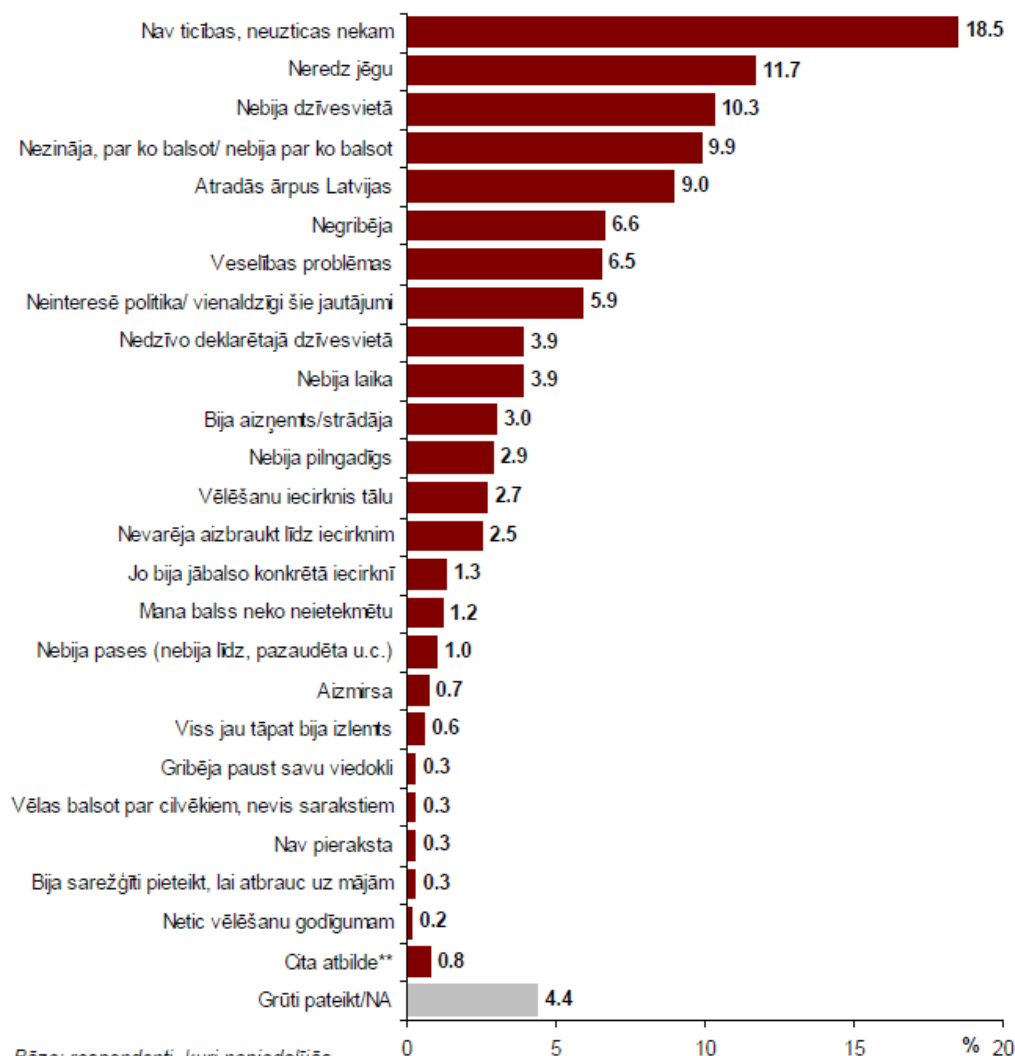
Kā parasti rīkojas, piedaloties vēlēšanās

Savukārt 2009. gada augustā veiktais pētījums atklāja vēlētāju uzskatus par faktoriem, kas ietekmēja vēlētāju līdzdalību 2009.gada vēlēšanās. Saskaņā ar šī pētījuma rezultātiem galvenie iemesli, kādēļ vēlētāji nepiedalījās vēlēšanās, bija neuzticēšanās nekam, apstākļi, ka neredz jēgu dalībai vēlēšanās, kā arī neatrašanās savā dzīvesvietā. To, ka vēlēšanās nepiedalījās, jo „nav ticības, neuzticas nekam”, atzina 18,5 procenti no visiem aptaujas dalībniekiem, kuri vēlēšanās nepiedalījās. 11,7 procenti aptaujāto vēlēšanās nepiedalījās, jo neredz jēgu balsošanai. Savukārt neatrašanos dzīvesvietā kā iemeslu, kādēļ nepiedalījās vēlēšanās, minēja 10,3 procenti no tiem respondentiem, kas atzina, ka vēlēšanās nav piedalījušies. 9,9 procenti aptaujāto norādīja, ka vēlēšanās nav piedalījušies, no nezināja vai nebija, par ko balsot.

Pētījums arī atklāja, ka biežāk nekā caurmērā vēlēšanās nepiedalījās, jo „nav ticības, neuzticas nekam” vēlētāji, kuri vecāki par 35 gadiem, respondenti ar vidējo izglītību, zemiem vai vidējiem ienākumiem, dzīvojošie Zemgalē. Viedokli, ka „neredz jēgu” dalībai vēlēšanās, biežāk nekā caurmērā pāuda respondenti vecumā no 35 līdz 44 gadiem un respondenti, kas vecāki par 55 gadiem, vēlētāji ar pamatizglītību, vidēji augstiem ienākumiem un pētījuma dalībnieki Vidzemē un Kurzemē. Jaunieši vecumā no 18 līdz 24 gadiem, valsts sektorā nodarbinātie, respondenti ar augstiem ienākumiem, aptaujas dalībnieki Vidzemē un lauku pagastos dzīvojošie biežāk nekā caurmērā atzina, ka vēlēšanās nepiedalījās, jo nebija dzīvesvietā. Savukārt to, ka „nezināja vai nebija, par ko balsot” biežāk nekā caurmērā minēja respondenti, kuri vecāki par 45 gadiem, iedzīvotāji ar zemiem ienākumiem un Zemgalē dzīvojošie.

Atbildes uz jautājumu: "Lūdzu, nosauciet galvenos iemeslus, kāpēc Jūs NEPIEDALĪJĀTIES 2009.gada 6.jūnija pašvaldību vēlēšanās!" (08.2009.)

Bāze: respondenti, kuri nepiedalījās pašvaldību vēlēšanās, n=313

Vienlaikus pētījumā tika skaidroti arī iemesli, kas mudina vēlētājus piedalīties vēlēšanās. Pētījums atklāja, ka galvenie iemesli, kādēļ vēlētāji piedalījās 2009. gada vēlēšanās, bija pilsoņa pienākums, cerība uz labāku nākotni, pārmaiņām, vēlme ietekmēt sava novada vai pilsētas nākotni.

To, ka vēlēšanās piedalījās pilsoņa pienākuma mudināti, atzina 41,1 procents aptaujāto. Cerību uz labāku nākotni un pārmaiņām kā galveno iemeslu dalībai vēlēšanās minēja 21,3 procenti aptaujāto, savukārt, lai ietekmētu savas pašvaldības nākotni, vēlēšanās piedalījās 14,4 procenti aptaujāto. Līdzīgi 14,1 procents aptaujāto kā galveno iemeslu dalībai vēlēšanās minēja vēmi atbalstīt noteiktu partiju vai kandidātu.

Biežāk nekā caurmērā to, ka piedalījās vēlēšanās, jo tas ir pilsoņa pienākums, atzina respondenti, kas ģimenē sarunājas latviešu valodā, privātajā sektorā strādājošie, kuriem ir vidēji zemi, vidēji augsti un augsti ienākumi, kā arī Kurzemē, Zemgalē un lauku apvidos dzīvojošie pētījuma dalībnieki. Cerību uz labāku nākotni un pārmaiņām kā galveno iemeslu dalībai vēlēšanās biežāk minēja aptaujas dalībnieki vecumā no 45 līdz 54 gadiem, kuri ģimenē sarunājas krievu valodā, aptaujātie ar zemiem vai vidēji zemiem ienākumiem, Rīgā dzīvojošie. Iedzīvotāji vecumā no 35 līdz 44 gadiem,

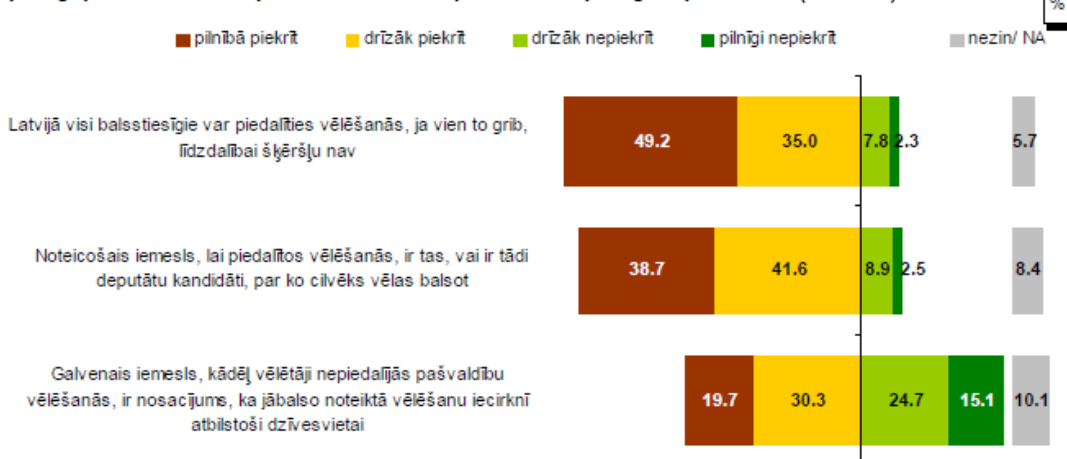
respondenti ar augstāko izglītību, valsts sektorā strādājošie, aptaujas dalībnieki ar zemiem vai vidēji zemiem ienākumiem, Vidzemē, Latgalē un laukos dzīvojošie biežāk nekā caurmērā norādīja, ka vēlēšanās piedalījās, jo gribēja ietekmēt sava novada vai pilsētas nākotni. Savukārt vēlme atbalstīt noteiktu partiju vai kandidātu biežāk nekā caurmērā bija noteicošais iemesls dalībai vēlēšanās aptaujas dalībniekiem vecumā no 25 līdz 34 gadiem, vēlētājiem ar pamatizglītību, kas ģimenē sarunājas krievu valodā, respondentiem ar vidēji augstiem ienākumiem, Zemgalē un Latgalē dzīvojošiem.

Atbildes uz jautājumu: "Lūdzu, nosauciet galvenos iemeslus, kāpēc Jūs PIEDALĪJĀTIES 2009.gada 6.jūnija pašvaldību vēlēšanās!" (08.2009.)

Pētījums arī atklāja vēlētāju viedokļus par to, kādēļ cilvēki piedalās vai nepiedalās vēlēšanās. Lielākā daļa aptaujāto arī pilnībā piekrīt vai drīzāk piekrīt viedoklim, ka Latvijā visiem balsstiesīgajiem ir iespēja piedalīties vēlēšanās, ja vien viņi to grib, un līdzdalībai vēlēšanās šķēršļu nav. Tāpat lielākā daļa aptaujāto piekrīt apgalvojumam, ka noteicošais iemesls, lai piedalītos vēlēšanās ir tas, vai ir tādi deputātu kandidāti, par ko cilvēki vēlas balsot. Tajā pašā laikā aptuveni puse aptaujāto pilnībā piekrīt vai drīzāk piekrīt apgalvojumam, ka galvenais iemesls, kādēļ vēlētāji nepiedalījās vēlēšanās, ir nosacījums, ka jābalso noteiktā vēlēšanu iecirknī atbilstoši dzīvesvietai.

Atbildes uz jautājumu "Novērtējiet, lūdzu, zemāk minētos apgalvojumus un pasakiet, vai Jūs tiem pilnīgi piekrītat, drīzāk piekrītat, drīzāk nepiekrītat vai pilnīgi nepiekrītat!" (08.2009.)

Bāze: LR pilsoņi kopumā, n=844

Pilns 2009.gada pētījumu „Vēlētāju attieksmju pētījums 2009” un „Līdzdalību vēlēšanās ietekmējošie faktori” teksts pieejams Centrālās vēlēšanu komisijas interneta mājas lapā www.cvk.lv sadaļā „Pētījumi”.

6. PLĀNI NĀKAMAJAM GADAM

6.1. 2010.gada prioritātes

Nozīmīgākā Centrālās vēlēšanu komisijas prioritāte 2010.gadā ir 2.oktobrī paredzēto 10.Saeimas vēlēšanu sagatavošana un vadīšana. Administratīvi teritoriālās reformas rezultātā, kas noslēdzās pēc 2009.gada pašvaldību vēlēšanām, 10. Saeimas vēlēšanas būs pirmās parlamenta vēlēšanas, kas notiks jaunajās administratīvajās teritorijās – 9 republikas pilsētās un 109 novados. Vienlaikus šīs būs pirmās Saeimas vēlēšanas, kuru sagatavošanā nebūs iesaistītas rajonu vēlēšanu komisijas, kuras administratīvi teritoriālās reformas rezultātā ir beigušas pastāvēt.

Gatavojoties 10.Saeimas vēlēšanām viens no svarīgākajiem uzdevumiem būs Centrālās vēlēšanu komisijas instrukciju izstrāde, kuru mērķis panākt vienveidīgu vēlēšanu nosacījumu izpildi. 10.Saeimas vēlēšanās ar Centrālās vēlēšanu komisijas instrukcijām paredzēts noteikt kārtību, kādā izveidojamas vēlēšanu iecirkņu komisijas Latvijā un ārvalstīs, iesniedzami kandidātu saraksti, organizējams vēlēšanu iecirkņu komisiju darbs, organizējama balsošana pa pastu ārvalstīs un balsošana uz kuģiem, nodrošināma balsu skaitīšana Saeimas vēlēšanās.

2010.gada martā un aprīlī Centrālās vēlēšanu komisijas prioritāte būs sadarbība ar LR Ārlietu ministriju nepieciešamo pasākumu īstenošanai, lai 10.Saeimas vēlēšanu nodrošināšanai izveidotu vēlēšanu iecirkņus ārvalstīs. Saskaņā ar Saeimas vēlēšanu likumu 2010. gada 1. maijs ir termiņš, kad vēlētajī ārvalstīs var sākt pieteikties balsošanai pa pastu no ārvalstīm.

2010.gada jūlijā un augustā Centrālās vēlēšanu komisijas pienākumos ietilps deputātu kandidātu sarakstu pieņemšana un reģistrēšana 10.Saeimas vēlēšanām, deputātu kandidātu sarakstu nosūtīšana pārbaudēm Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei, Totalitārisma seku dokumentēšanas centram un Iekšlietu ministrijas Informācijas centram, kā arī deputātu kandidātu sarakstu, priekšvēlēšanu programmu

un ziņu par deputātu kandidātiem publiskošana Centrālās vēlēšanu komisijas interneta mājas lapā.

2010.gada septembrī paredzēta republikas pilsētu un novadu vēlēšanu komisiju un vēlēšanu iecirkņu komisiju amatpersonu apmācība.

2010.gadā Centrālā vēlēšanu komisija ieplānojusi veikt arī kārtējo vēlēšanu attieksmju pētījumu, lai noskaidrotu vēlēšanu motivāciju piedalīties 10.Saeimas vēlēšanās un uzzinātu vēlēšanu viedokli par citiem aktuāliem jautājumiem, kas saistīti ar Saeimas vēlēšanu sarīkošanu un norisi.

2010.gadā paredzēts turpināt darbu pie Vienotās datu informācijas ievada sistēmas (VDIIS) pilnveidošanas, kuras galvenais uzdevums ir nodrošināt informācijas un datu apmaiņu starp Centrālo vēlēšanu komisiju un republikas pilsētu un novadu vēlēšanu komisijām. Tāpat plānots arī izstrādāt elektronisko datu apmaiņas sistēmu 10.Saeimas vēlēšanu rezultātu apkopošanai un publicēšanai Centrālās vēlēšanu komisijas interneta mājas lapā.

6.2. Starptautiskie projekti

1. 2010. gada janvāris - decembris – turpināt dalību Eiropas valstu vēlēšanu administratoru asociācijas projektā “Precīza vēlēšanu saraksta izveide pārejas demokrātijās”, kas tiek īstenots ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Demokrātijas fonda (UNDEF) atbalstu. 2010. gada aprīlī – dalība šī projekta ekspertu sanāksmē.
2. 2010. gada februāris – semināra organizēšana par vēlēšanu iecirkņu komisiju darbību Igaunijā, Latvijā un Lietuvā ar Igaunijas Valsts vēlēšanu komisijas priekšsēdētāja un Lietuvas Centrālās vēlēšanu komisijas priekšsēdētāja dalību Starptautiskās vēlēšanu dienas ietvaros.
3. 2010. gada aprīlis – Ungārijas Parlamenta vēlēšanu novērošana.
4. 2010. gada aprīlis – dalība starptautiskajā konferencē “2010. gada Parlamenta vēlēšanas: vairāk demokrātijas un caurspīdīguma” (The 2010 Parliamentary Elections: More Democratic, More Transparent) Baku, Azerbaidžānā.
5. 2010. gada aprīlis – dalība Eiropas valstu vēlēšanu administratoru asociācijas Izpildpadomes sēdē Kišiņevā, Moldovā.
6. 2010. gada maijs – Gruzijas pašvaldību vēlēšanu novērošana.
7. 2010. gada maijs – dalība Vēlēšanu ekspertu sanāksmē par Eiropas Padomes Direktīvas 93/109/EC pielietošanu 2009. gada Eiropas Parlamenta vēlēšanās, kuru organizē Eiropas Komisijas Tieslietu, brīvības un drošības ģenerāldirektorāts Briselē, Beļģijā.
8. 2010. gada septembris – dalība Eiropas valstu vēlēšanu administratoru asociācijas 19. ikgadējā konferencē Tbilisi, Gruzijā.
9. 2010. gada oktobris – pieredzes apmaiņas vizīšu organizēšana Armēnijas, Azerbaidžānas, Baltkrievijas, Gruzijas, Igaunijas, Kazahstānas, Krievijas, Lietuvas, Moldovas, Polijas un Ukrainas vēlēšanu administrēšanas institūciju un Eiropas valstu vēlēšanu administratoru asociācijas pārstāvjiem. Programmas ietvaros iespēja novērot 10. Saeimas vēlēšanas Latvijā.